

in juli zijn de volwassen geelgerande waterroofkevers bijna nergens meer te bekennen. Na verpoping in de vochtige grond komt de nieuwe generatie volwassen kevers vanaf augustus weer tevoorschijn. Regelmatig dringen ze zich rond deze tijd op aan de mensheid wanneer ze bijvoorbeeld met een knal tegen de serre aanvliegen op een zwoele zomeravond. Alle geelgerande waterroofkevers zijn uitstekende vliegers die vooral direct na het uitkomen grote afstanden door de lucht kunnen afleggen.

Verspreiding en diversiteit

In Nederland komen zeven soorten 'echte' geelgerande waterroofkevers voor. Dit zijn de soorten uit het genus *Dytiscus*. Daarnaast komen nog twee (oorspronkelijk drie) kevers voor die hetzelfde formaat kunnen bereiken als een geelgerande waterroofkever: de tuimelaar (*Cybister lateralimarginalis*), de spinnende watertor (*Hydrophilus piceus*) en tot honderd jaar geleden ook de oostelijke spinnende watertor (*Hydrophilus aterrimus*). Vrijwel overal waar zoet (stilstaand) water te vinden is, kunnen de dieren gevonden worden. Afgezien van de gewone geelgerande (*Dytiscus marginalis*), die overal in Nederland

voorkomt (figuur 1) hebben de meeste soorten een betrekkelijk lokale verspreiding. Een soort als de Noordse geelgerande treed alleen op in zure vennen met hoogveen (figuur 2), terwijl de gevlekte geelgerande het juist moet hebben van de duinen en het veenweidegebied (figuur 3). Een beknopt overzicht van de biotopen waar de overige soorten te vinden zijn, is opgenomen op de zoekkaart.

Geelgerande gezien?

Laat ons weten (via de bekende digitale portals) wanneer er een geelgerande waterroofkever in uw schepnet verzeild raakt!. Mocht u de bijgeleverde zoekkaart per ongeluk kwijt raken, dan kunt u de kaart altijd weer digitaal oproepen via: www.naturalis.nl/geelgerande.

Bram Koesse

De stille kracht achter de schermen neemt afscheid

Beste waarnemers,

Met ingang van 1 april jl. heb ik afscheid genomen van de Meetnetten Reptielen en Amfibieën, tegelijk beseft ik dat vele van jullie mij niet of nauwelijks kennen. Na 20 jaar meetnetontwikkeling is het dus hoog tijd mezelf eens voor te stellen. Ik heb ooit een stage gedaan bij de UvA, onder Dick Hillenius waar ik in Frankrijk kennis maakte met de amfibieën van Ambleteuse. In 1990-1992 werkte ik samen met Annie Zuiderwijk bij dezelfde afdeling aan het project 'Reptielen en het Natuurbeleidsplan'. In dat kader benaderden we Arco van Strien en Ben Daemen van het CBS met een voorstel voor een reptielenmeetnet naar het voorbeeld van SOVON en de Vlinderstichting. Na een pilot van 3 jaar ging het Meetnet Reptielen in 1994 echt van start. Het was ook gelijk het eerste project onder de vlag van het nog jonge RAVON. Annie bleek al snel zeer succesvol in het promoten van het meetnet en werven van vrijwilligers. Ik hield me in het begin vooral bezig met het opzetten en beheren van telgegevens en een database

voor waarnemers. Daarnaast hebben we met het CBS continu gewerkt aan verbetering van het meetnet. En natuurlijk had ik mijn eigen 'plotjes', eerst ringslangen tellen bij Muiden, later zandhagedissen bij Parnassia in de Kennemerduinen. Het kantoorwerk deed ik in de vorm van detachering vanuit Bureau Waardenburg waar ik in diezelfde tijd begon.

In 1997 startten we het Meetnet Amfibieën met de dagelijkse coördinatie in handen van Axel Groenveld. Voor mij een aanleiding om de zandhagedissen in te wisselen voor heikikkers langs de Lekdijk. Mooie herinneringen zijn de lezingendag 'Reptielen en terreinbeheer' die we in Amsterdam voor terreinbeheerders organiseerden en de landelijke RAVONdag die geheel in het teken van de waarnemers van de meetnetten stond. Ik heb nog nooit zoveel groene jassen gezien als op die kleine kapstok in Amsterdam. Hoe men aan het eind van de dag zijn eigen jas heeft teruggevonden heb ik nooit goed begrepen. Ik heb de meetnetten ook buiten onze grens mogen promoten en niet alleen op SEH-congressen. Samen met Tom van de Meij van het CBS en Bulgaarse soortdeskundigen hebben we de systematiek van het NEM gebruikt voor het ontwerpen van een Biodiversiteitmeetnet voor Bulgarije.

Annie is inmiddels met pensioen gegaan en Axel heeft zich enkele jaren geleden op zijn manege gestort. Ingo en Edo hebben het stokje van beiden overgenomen. Dat gaat zo goed dat mijn rol steeds meer beperkt werd tot adviseren vanaf de zijlijn. Terugkijkend constateer ik dat we samen met het CBS en enkele honderden waarnemers iets hebben opgebouwd dat staat als een huis. Het werk is eigenlijk dan ook veel te leuk om los te laten! Als vrijwilliger blijf ik daarom ook zeker bij de meetnetten betrokken.

Met vriendelijke groeten,

Gerard Smit

Natuur- scheurkalender 2012

Elke dag weer een vers groen blaadje met een weetje, ideetje, nadenkertje, rijmelarijtje, tip voor een trip of wonderlijk feit over de natuur in Nederland. Met vele humoristische illustraties van Henk van Ruitenbeek, iedere woensdag 'seizoensdag' met natuurberichten, botanische tekeningen, recepten uit de natuur van Michiel Bussink en mijmeringen van twitterende boswachter André Donker.

RAVON levert via haar natuurberichten een bijdrage aan de natuurscheurkalender 2012. Zo zullen heikikker, zandhagedis, stekelbaars, vroedmeesterpad en hazelworm een eigen plekje krijgen in deze leuke scheurkalender. Ook meer algemene onderwerpen als sterrenschot en kikkerkoren komen aan bod. Van elke verkochte kalender gaat een deel van de opbrengst naar Natuurbericht.nl. De scheurkalender is vanaf september in de winkels te koop voor € 14,95 incl. BTW. Meer informatie, onder andere over korting bij afname van 10 of meer exemplaren, is te vinden op www.natuurscheurkalender.nl.

Kris Joosten

versnapering

Cartoon: Arnold van Rijsewijk